

ORTAK KÜLTÜREL MİRASIMIZ

Kültürel Miras Nedir?

Kültürel miras; geçmişten günümüze kadar ulaşan, bir milletin tarihini, kültürünü, yaşam biçimini ve değerlerini yansıtan varlıklardır.

- Bu miraslar sayesinde geçmişimizi tanır, kültürümüzü öğrenir ve gelecek nesillere aktarırız.
- Kültürel miras, bir millete ait olsa da tüm insanlığın ortak değeridir. Bu nedenle korunması ve yaşatılması çok önemlidir.

Tarihî Varlık Nedir?

Geçmiş uygarlıkların bizlere bıraktığı; din, bilim, sanat, mimari, edebiyat ve düşünce alanlarında ortaya konmuş eserlere **tarihî varlık** denir.

📌 Tarihî varlıklar doğal değil, insanlar tarafından yapılmıştır.

Tarihî Varlıkların Türleri

a) Tarihî Mekân

Geçmişte yaşamış insanlara ait izlerin ve kalıntıların bulunduğu alanlara **tarihî mekân** denir.

- ◆ Eski yerleşim yerleri
- ◆ İbadet merkezleri
- ◆ Mezarlıklar
- ◆ Savaş alanları

Örnekler:

Tarihî Yarımada (İstanbul)
Efes Antik Kenti (İzmir)

b) Tarihî Eser

Geçmişte askerlik, eğitim, konaklama, ulaşım ve ekonomik amaçlarla inşa edilen yapılara **tarihî eser** denir.

Örnek:

Topkapı Sarayı

c) Tarihî Nesne

Geçmişten günümüze ulaşan eşya, silah, takı, heykel ve resimler tarihî nesnelerdir.

Örnek:

Kaşıkçı Elması

UNESCO ve Kültürel Miras

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu), dünya üzerindeki önemli kültürel mirasları insanlığın ortak mirası olarak kabul eder ve korunmaları için çalışmalar yapar.

📌 UNESCO, korunması gereken kültürel mirasları Dünya Mirası Listesi adıyla yayımlar.

📌 Türkiye, UNESCO'ya 4 Kasım 1946 tarihinde üye olmuştur.

UNESCO'ya Göre Kültürel Miras Türleri

a) Somut Kültürel Miras

Göze görülebilen ve dokunulabilen miraslardır.

Bazı Somut Kültürel Miras Öğelerimiz

- ✓ Göreme Millî Parkı ve Kapadokya (Nevşehir) 1985 (Karma Miras Alanı)
- ✓ Hattuşa: Hitit Başkenti (Çorum) 1986
- ✓ Nemrut Dağı (Adıyaman) 1987
- ✓ Truva Arkeolojik Alanı (Çanakkale) 1998
- ✓ Efes (İzmir) 2015 15. Anı Arkeolojik Alanı (Kars) 2016
- ✓ Göbekli Tepe (Şanlıurfa) 2018
- ✓ Arslantepe Höyüğü (Malatya) 2021

b) Somut Olmayan Kültürel Miras

Gelenek, görenek, sanat ve yaşam biçimlerini kapsayan miraslardır.

Bazı Somut Olmayan Kültürel Miras Öğelerimiz

- ✓ Mevlevi Sema Törenleri (2008)
- ✓ Nevruz Bayramı
- ✓ Türk Kahvesi ve Geleneği (2013)
- ✓ Ebru, Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014)
- ✓ Geleneksel Çini Sanatı (2016)
- ✓ Minyatür Sanatı (Azerbaycan, İran ve Özbekistan ile Ortak Dosya) (2020)

c) Koruma Altındaki Somut Olmayan Miraslarımız

- ✓ ıslık Dili (Kuş Dili)
- ✓ Geleneksel Ahlat Taş İşçiliği
- ✓ Zeytin Yetiştiriciliği ile İlgili Geleneksel Bilgiler

Kültürel Miras Neden Korunmalıdır?

- ✓ Tarihimizi öğrenmemizi sağlar.
- ✓ Kültürümüzü gelecek nesillere aktarır.
- ✓ Ülkelerin tanıtımına ve turizme katkı sağlar.
- ✓ Toplumlar arasında kültürel bağ kurar.

Kültürel Mirası Kimler Korur?

Türkiye'de kültürel mirasın korunmasından:

- 🚩 **Kültür ve Turizm Bakanlığı**
- 🚩 **Vakıflar Genel Müdürlüğü**
- 🚩 **Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü**
- 🚩 **Yerel yönetimler**
- 🚩 **Sivil toplum kuruluşları sorumludur.**

1. Geçmişten günümüze ulaşan, bir milletin tarihini, kültürünü, yaşam biçimini ve değerlerini yansıtan varlıklara ne ad verilir?

- A) Kişisel eşya
- B) Teknolojik ürün
- C) Kültürel miras
- D) Doğal varlık

2. Tarihî varlıklar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Doğada kendiliğinden oluşurlar.
- B) Sadece belirli bir kişiye aittirler.
- C) İnsanlar tarafından yapılmışlardır.
- D) Korunmalarına gerek yoktur.

3. Geçmişte yaşamış insanlara ait izlerin ve kalıntıların bulunduğu alanlara (eski yerleşim yerleri, savaş alanları vb.) ne denir?

- A) Tarihî nesne
- B) Tarihî mekân
- C) Tarihî eser
- D) Somut olmayan miras

4. Aşağıdakilerden hangisi bir "Tarihî Nesne" örneğidir?

- A) Efes Antik Kenti
- B) Topkapı Sarayı
- C) Kaşıkçı Elması
- D) Tarihî Yarımada

5. UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Önemli mirasları insanlığın ortak mirası kabul eder.
- B) Korunması gereken yerleri Dünya Mirası Listesi adıyla yayımlar.
- C) Türkiye, UNESCO'ya 1946 yılında üye olmuştur.
- D) Sadece modern binaların yapılmasıyla ilgilenir.

6. Aşağıdaki kültürel miras öğelerinden hangisi "Somut Kültürel Miras" (gözle görülebilen ve dokunulabilen) kategorisinde yer alır?

- A) Türk Kahvesi ve Geleneği
- B) Nevruz Bayramı
- C) Göbekli Tepe
- D) Islık Dili

7. Gelenek, görenek, sanat ve yaşam biçimlerini kapsayan miras türüne ne ad verilir?

- A) Somut olmayan kültürel miras
- B) Tarihî mekân
- C) Somut kültürel miras
- D) Tarihî nesne

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin "Somut Olmayan Kültürel Miras" listesinde yer alan el sanatlarımızdan biridir?

- A) Truva Arkeolojik Alanı
- B) Geleneksel Çini Sanatı
- C) Hattuşa: Hitit Başkenti
- D) Nemrut Dağı

9. Kültürel mirasın korunmasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi bu mirasın bize sağladığı faydalardan biri değildir?

- A) Tarihimizi öğrenmemizi sağlar.
- B) Gelecek nesillere kültür aktarımı yapar.
- C) Ülkelerin tanıtımına ve turizme katkı sağlar.
- D) Sadece eski insanların yaşamasını sağlar.

10. Türkiye'de kültürel mirasın korunmasından aşağıdakilerden hangisi sorumlu değildir?

- A) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- B) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- C) Sivil toplum kuruluşları
- D) Özel teknoloji şirketleri

1. BOŞLUK DOLDURMA ETKİNLİĞİ

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri metne uygun şekilde tamamlayınız.

1. Bir milletin geçmişten günümüze ulaşan değerlerinin tümü, o milletin yanı sıra tüm insanlığın _____ değeridir.
2. Tarihî varlıklar doğada kendiliğinden oluşmaz, _____ tarafından inşa edilirler.
3. Geçmişte yaşamış insanlara ait kalıntıların bulunduğu alanlara _____ denir.
4. Geçmişte ulaşım, konaklama veya eğitim gibi amaçlarla yapılan kalıcı yapılara _____ denir.
5. _____, korunması gereken mirasları "Dünya Mirası Listesi" adıyla yayımlayan kuruluştur.
6. Gözle görülebilen ve dokunulabilen miras öğelerine _____ kültürel miras denir.
7. _____, geçmişten günümüze ulaşan taşınabilir eşya, takı veya heykellerdir.
8. Gelenek, görenek ve sanat gibi yaşam biçimlerini kapsayan değerler _____ miras grubuna girer.
9. Türkiye’de kültürel mirasın korunmasından birinci derecede _____ sorumludur.
10. Nevşehir’de bulunan Göreme Millî Parkı ve Kapadokya, 1985 yılında listeye alınan bir _____ alanıdır.

2. DOĞRU - YANLIŞ ETKİNLİĞİ

Cümlelerin başındaki paranteze bilgi doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (....) Kültürel miras sadece o millete aittir, tüm insanlığı ilgilendirmez.
2. (....) Efes Antik Kenti, ülkemizdeki önemli tarihî mekânlardan biridir.
3. (.....) Tarihî nesneler, geçmişte insanlar tarafından yapılan taşınabilir eşyalardır.
4. (.....) Türkiye, UNESCO’ya 2000’li yıllardan sonra üye olmuştur.

5. (.....) Işık Dili (Kuş Dili), koruma altındaki somut olmayan miraslarımızdandır.
6. (.....) Kültürel mirası korumak sadece devletin görevidir, sivil toplum kuruluşları ilgilenmez.
7. () Kaşıkçı Elması bir tarihî eser değil, tarihî nesnedir.
8. (.....) Kültürel mirasın korunması turizmin gelişmesine katkı sağlar.
9. (.....) Mevlevi Sema Törenleri, somut kültürel miras örneğidir.
10. (....) Arslantepe Höyüğü, 2021 yılında UNESCO listesine dahil edilmiştir.

3. EŞLEŞTİRME ETKİNLİĞİ

Aşağıdaki kültürel miras öğelerini uygun kategorilerle eşleştiriniz.

Kültürel Miras Öğesi	CEVAP	Kategori
1. Topkapı Sarayı		A. Tarihî Nesne
2. Nevruz Bayramı		B. Tarihî Mekân
3. Kaşıkçı Elması		C. Tarihî Eser
4. Efes Antik Kenti		D. Somut Olmayan Miras
5. Ebru Sanatı		E. Somut Miras
6. Truva Arkeolojik Alanı		F. Koruma Altındaki Somut Olmayan Miras
7. Işık Dili		G. Tarihî Eser
8. Hattuşa (Hitit Başkenti)		H. Geleneksel Sanat
9. Türk Kahvesi Geleneği		I. Somut Miras
10. Nemrut Dağı		J. Ortak Değer

CEVAP ANAHTARI

TEST

1-C, 2-C, 3-B, 4-C, 5-D, 6-C, 7-A, 8-B, 9-D, 10-D

BOŞLUK DOLDURMA

1-Ortak, 2-İnsanlar, 3-Tarihî Mekân, 4-Tarihî Eser,
5-UNESCO, 6-Somut, 7-Tarihî Nesne, 8-Somut
Olmayan, 9-Kültür ve Turizm Bakanlığı, 10-Karma.

DOĞRU YANLIŞ

1-Y, 2-D, 3-D, 4-Y, 5-D, 6-Y, 7-D, 8-D, 9-Y, 10-D.

EŞLEŞTİRME ETKİNLİĞİ

Kültürel Miras Ögesi	CEVAP	Kategori
1. Topkapı Sarayı	G	A. Tarihî Nesne
2. Nevruz Bayramı	D	B. Tarihî Mekân
3. Kaşıkçı Elması	A	C. Tarihî Eser
4. Efes Antik Kenti	B	D. Somut Olmayan Miras
5. Ebru Sanatı	H	E. Somut Miras
6. Truva Arkeolojik Alanı	I	F. Koruma Altındaki Somut Olmayan Miras
7. Isık Dili	F	G. Tarihî Eser
8. Hattuşa (Hitit Başkenti)	E	H. Geleneksel Sanat
9. Türk Kahvesi Geleneği	D	I. Somut Miras
10. Nemrut Dağı	I	J. Ortak Değer